

nærmere at begrunde min Afrydelse, da jeg forstredede ham, at saadanne hemmelige Foreninger eksisterede. Han bemærkede, at han alligevel ikke troede paa dem, saa jeg maa antage, at det ingen Nytte er til at føre ham ud og vise ham en saadan opført Træbaraf, hvor man for 25 Øre i Aarskontingent kan tilbringe Dag og Nat, for saa vidt man har Tid og Lejlighed dertil, men da navnlig Natten mellem Lørdag og Søndag til Kl. 6 om Morgenen med Drikkeri under Aaflud af, at man har dannet en fælskabelig Forening. Den paagældende By er en meget folkerig Landsby, hvor alle — jeg tør maasse bruge det Udtryk som almindeligt Udtryk — velsindede ere indignerede over, at slikt kan lade sig gøre. Man har henvendt sig til Politiet; men det har ikke kunnet forhindre det. Nu har man ganske vist grebet til den Udvej at anbefale, at det bliver en offentlig Beværtning, og det siges, at det skal være blevet bevilget. Men det vil paa den anden Side sige, at hvis man ikke i denne Lov træffer Foranstaltninger mod den Art hemmelige Foreninger eller pro forma-Foreninger, er hele Loven til ingen Verdens Nytte, saa maa man hellere sige: Nej, lad gaa, saa gaa! det vil, lad det hele gaa offentlig til. Det er naturligtvis et Princip. Jeg mente dog ikke, at det ærede Medlem og maasse heller ikke den ærede sidste Taler have det Princip i saa Henseende, at de sige: lad Folk drikke, naar det giver sig Udslag i, at de slaa ned som Bøller, gribe vi til, men saa længe de blot drikke og ødelægge deres egen Sundhed, kommer det ikke os ved. Det kan godt være, at der kan være Konsekvens i det Princip, men jeg paastaar blot, at set fra en national og etist Betragtning er det ikke vigtigt, det er en overfladisk Betragtning. Man kan ikke saaledes sondre Individerne ud, thi hvad der gaar ud over min Nabo, gaar i Virkeligheden ud over mig, og er der en hel Kreds af Borgere, der ved Drikkeri ødelægge sig selv og deres Arbejdsraft, gaar det ud over Nationen i sin Almindelighed. Et andet er, om det ærede Medlem vil sige, at Friheden har saadanne Velsignelser i andre Retninger, at man maa tage Misbrugen med. Det vilde være et andet Princip, en anden Opfattelse, naar han blot ikke vil benægte, at det i sig selv er Misbrug, som ramme langt videre end den enkelte. Hvis man ikke vil søge at ramme disse Foreninger og gøre det paa tilstrækkelig tydelig Maade, er det klart, at man overalt, som jeg nævnte, kan tiltvinge sig Ret til vedblivende at omgaa Loven eller tiltvinge sig Ret til at saa offentlig Beværtning, og saa ligger hele Systemet med den relative Ind-

skrænkning, det er dermed faldet bort til ingen Nytte. Derfor maa jeg ganske vist holde paa, at noget af det vigtigste ved Loven er, at disse hemmelige Foreninger kunne fordrives. Jeg skal blot bemærke til det ærede Medlem, naar han nævner vort Naboland Sverige, at der er ingen Tvivl for enhver, der sender noget til disse Forhold — ligegyldigt, om de drikke mer eller mindre i de private Hjem; thi slikt kan en Lov ikke blande sig i — men der er ingen Tvivl om, at hele Nationen har vundet ganske overordentlig ved det System, som er indført ved de paalagte Indskrænkninger og de Statter, de have paalagt de spirituelle Drikke, og det har bidraget i hvert Fald noget til, at Nationen til Trods for den Dekadence, den var inde paa ved Begyndelsen af vort Aarhundrede, og som gav sig mærkverdige og sorgelige Udslag, og til Trods for den Raahed, der endnu er tilbage, og som maasse har sine Rødder i ældre Tider, i mange Henseender staar kraftigere og bedre, tror jeg, end vor egen.

Bluhme: Det er det glædelige for mig, at naar det ærede Medlem for Fredensborg (S. Hage) staar op og taler haarde Ord til mig, ere vi egentlig talt altid enige (Modsigelse af S. Hage). Jo, det ærede Medlem vil have disse Smugforeninger, der kun have til Hensigt at drikke, affastede, og saa viser det sig, efter hans eget Udslag, at der er ingen anden Vej at gaa dertil end at gøre dem til offentlige Beværtninger. Det er jo det, jeg sagde: lad Beværternæringen blive fri, saa slippe vi for disse hemmelige Foreninger, saa er der ingen Grund til at holde dem. Det ærede Medlem sagde ogsaa, at naar vi ikke saa den Paragraf gennemført, er Loven ingen Verdens Nytte til. Det er jeg ogsaa fuldstændig enig med ham i. Man kan lave Paragraffen, som man vil, tage den med eller udelade den, saa vil Loven dog ingen Nytte blive til. Nej! Friheden er det bedste Mittel. Jeg er ogsaa enig med det ærede Medlem i det ønskelige i, for saa vidt Spiritusdrinkingen lægger et Tryk paa vor Nations aandelige Udvikling, at dette da modarbejdes. Naturligtvis! Men det maa ske med de Midler, der kunne modarbejde det, med Lovregler modarbejder man det ikke. Nej, der er et Samfund her i Landet, der har gjort uhyre Nytte i saa Henseende, og det er Afholdssamfundet, Afholdsbævegelsen. Den søger ad aandelig Vej at paavirke vor Nation og har gjort det store Arbejde trods al Lovgivning, trods alle Undtagelseslove at saa en stor Mængde i vort Samfund med til Bævegelsen. Og det